शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ इतिहास

मार्च/एप्रिल २०२५ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२३ – २०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग १ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. एम. ए. भाग १ ला प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. **त्यानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२४ – २०२५ मध्ये एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्याकरिता सुधारित अभ्यासक्रमानुसारचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत.** सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या **अभ्यास केंद्राकडे** जमा करणे आवश्यक आहे. **दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.**

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे. **फक्त सत्र १ मधील ' Rise of Nationalism in India (1858- 1885)' व सत्र २ मधील ' Rise of Nationalism in India (1885-1905)' या पेपरच्या परीक्षेकरिता ४० गुण व स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील**
2. सत्र १ करिता प्रथम प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (फ्रेश विद्यार्थी) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/ A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरुपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरुपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करुन वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहीत वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) **स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.**
5. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.

6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्नमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.

- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करुन घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्याची आहे.

- **आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव : ....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : ....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :..

1. अभ्यास केंद्राचे नाव ——————————————————————
2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव ——————————————————————
3. पूर्ण पत्ता : ——————————————————————————

——————————————————————————————

—————————————————————— पिन कोड नं.————

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :
5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ——————— सत्र ——————
6. पेपरचे नाव : ————————————————————————
7. पेपर क्रमांक : ————————————————————————
8. सबजेक्ट कोड : ————————————————————————
9. परीक्षा बैठक क्रमांक ——————————————————————
   (ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)
10. पी.आर.एन. : ————————————————————————
11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : ————————————————
12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : ——————————————————————

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : ————————————————————————

परीक्षकांची स्वाक्षरी : ——————————————————————

M.A. Part - I Sem. I and II History

Assignment Questions March/April 2025 Exam

M.A. Part - I Sem. I

Major Mandatory (Compulsory Papers)

MM-1 Early India (from the beginning to 3rd Century B.C)

प्रश्न १: भारतातील पहिल्या नागरीकरणाच्या दृष्टीने हडप्पा संस्कृतीच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

किंवा

प्रश्न २ : मौर्य साम्राज्याच्या स्थापनेतील चंद्रगुप्त मौर्य याचे योगदान स्पष्ट करा.

Question 1 : Discuss the features of Harappa Civilization in the context of first urbanization.

OR

Question 2 : Explain the contribution of Chandragupta Maurya in the foundation of Maurya Empire.

MM-2 Aspects of Medieval Indian History (1206-1750)

प्रश्न १: मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासासाठी एतद्देशीय (भारतीय) साधनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

प्रश्न २ : मुघल काळातील व्यापाराच्या स्थितीचे विश्लेषण करा.

Question 1 : Explain the importance of Indigenous sources for Medieval Indian history.

OR

Question 2 : Analyze the condition of trade in the Mughal period.

MM-3 Rise and Consolidation of British Power in India (1757- 1857)

प्रश्न १: अठराव्या शतकातील राजकीय परिस्थितीचे वर्णन करा.

किंवा

प्रश्न २ : भारतातील ब्रिटीश सत्तेच्या जमीन महसूल व्यवस्थेचे विश्लेषण करा.

Question 1: Describe the political conditions of eighteenth century India.

OR

Question 2: Analyze the land revenue system under the British Power in India.

MM-4 Rise of Nationalism in India (1858- 1885)

प्रश्न १: भारतातील राष्ट्रवादाच्या उदयाच्या कारणांचे चिकित्सक परीक्षण करा.

किंवा

प्रश्न २ : राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Question 1: Critically examine the causes for growth of nationalism in India.

OR

Question 2: Explain the process of foundation of Indian National Congress.

Major Electives (Optional Papers)

ME-4 Legacy of the Marathas

प्रश्न १: छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्याचा वारसा स्पष्ट करा.

किंवा

प्रश्न २ : मराठा काळातील किल्ले, गढी व वाडे यांच्या स्थापत्य वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

Question 1: Explain the legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj's Swarajya.

OR

Question 2: Describe the architectural features of Forts, Gadhi and Wada during Maratha period.

Research Methodology (Compulsory)

RM - History: Its Method and Practice

प्रश्न १: इतिहास संशोधनासाठी आवश्यक असलेल्या लिखित व पुरातात्विक साधनांचे वर्णन करा.

किंवा

प्रश्न २ : युरोपियन इतिहास लेखन परंपरेतील विविध प्रवाह स्पष्ट करा.

Question 1: Describe the literary and archeological sources for historical research.

OR

Question 2: Explain the various trends in European history writing traditions.

M.A. Part - I Sem. II

Major Mandatory (Compulsory Papers)

MM-1 Institutions under the Marathas

प्रश्न १: मराठा स्वराज्याची संकल्पना व उद्दिष्ट्ये यांची चर्चा करा.

किंवा

प्रश्न २: 'महाराष्ट्र धर्म'च्या संकल्पनेची चर्चा करा.

Question 1 : Discuss the concept and objectives of Maratha Swarajya.

OR

Question 2 : Discuss the concept of 'Maharashtra dharma'.

MM-2 Making of 19th Century Maharashtra

प्रश्न १: १९ व्या शतकाच्या आरंभी महाराष्ट्रातील शैक्षणिक स्थितीचे विश्लेषण करा.

किंवा

प्रश्न २ : स्त्रीमुक्तीसंदर्भातील सामाजिक सुधारणांचे वर्णन करा.

Question 1: Analyze the condition of Education during early 19th century.

OR

Question 2 : Describe the social reforms related to emancipation of women.

MM-3 National Movement in India (1905-1947)

प्रश्न १: होमरूल चळवळीचे वर्णन करा.

किंवा

प्रश्न २ : 'चले जाव' चळवळीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Question 1: Describe the Home Rule movement.

OR

Question 2: Explain the importance of Quit India movement.

MM-4 Rise of Nationalism in India (1885-1905)

प्रश्न १: मवाळवाद्यांच्या कार्याचे चिकित्सक परीक्षण करा.

किंवा

प्रश्न २ : जहालवाद्यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

Question 1: Critically examine the work of Modarates.

OR

Question 2: Discuss the contribution of the extremists.

Major Electives (Optional Papers)

ME-4 Devotional Cults in Medieval India (1206-1750)

प्रश्न १: संत मीराबाई यांचे कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

प्रश्न २ : संत तुकाराम यांच्या कार्याचे वर्णन करा.

Question 1: Explain the contribution of Saint Meerabai.

OR

Question 2: Describe the contribution of Saint Tukaram.